



Vlaams
Parlement

ingediend op **837** (2015-2016) – Nr. 2
14 november (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Cindy Franssen, Caroline Croo
en Elke Van den Brandt

over het voorstel van decreet

van Sonja Claes, Lies Jans, Freya Saeys, Griet Coppé, Peter Persyn
en Danielle Godderis-T'Jonck

houdende wijziging van het Woonzorgdecreet
van 13 maart 2009,
wat de opname door woonzorgcentra
van bepaalde personen
buiten de erkende capaciteit betreft

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

837 (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

I. Toelichting	4
II. Algemene bespreking	5
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming.....	9
IV. Stemming.....	10

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het voorstel van decreet houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft, tijdens haar vergadering van dinsdag 8 november 2016.

I. Toelichting

Sonja Claes verwijst naar haar conceptnota voor nieuwe regelgeving over koppels in woonzorgcentra en de hoorzitting hierover (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nrs. 241/1 en 2). Na afloop van de hoorzitting hebben de indieners een antwoord gezocht op de vragen van de sector.

Dit voorstel van decreet creëert een bijkomende decretale mogelijkheid om een zelfredzame persoon samen met zijn/haar zorgbehoevende partner op te nemen in een woonzorgcentrum, bovenop de capaciteit. Aldus komt het voorstel van decreet tegemoet aan een vraag van de sector en van de ouderen. Momenteel staat het Woonzorgdecreet (van 13 maart 2009) alleen toe om een zorgbehoevende partner mee in te schrijven. Het voorstel van decreet voert echter geen verplichting in, niet voor de betrokken persoon en niet voor het woonzorgcentrum. Voor de zelfredzame persoon is het niet altijd mogelijk of wenselijk om samen te leven met de zorgbehoevende partner in een woonzorgcentrum.

Het voorstel van decreet regelt een aantal algemene zaken. Veel concrete details moeten nog worden uitgewerkt in uitvoeringsbesluiten. Het voorstel van decreet bepaalt dat de partner met een attest moet aangeven dat hij/zij zelfredzaam is. Dat moet verder uitgewerkt worden in een uitvoeringsbesluit. Voor de omschrijving van het begrip 'partner' baseert het voorstel van decreet zich op de burgerrechtelijke kwalificaties. Partners moeten gehuwd zijn, wettelijk samenwonend of feitelijk samenwonend gedurende een bepaalde periode. Een uitvoeringsbesluit kan desgewenst een uitzondering invoeren voor twee zussen, twee broers of andere mensen die voor elkaar willen zorgen. De zelfredzame persoon wordt beschouwd als mantelzorger van de zorgbehoevende patiënt. Het voorstel van decreet voorziet ook in een aanmeldingsplicht. Zo moet het duidelijk worden hoeveel mensen hierdoor in bovental gaan, bovenop de erkenning.

Dit voorstel van decreet wordt toegevoegd aan het Woonzorgdecreet. Vermits de Zorginspectie een bevoegdheid heeft op basis van dat decreet, is het evident dat ze ook voor deze materie bevoegd is.

In het Woonzorgdecreet is de uitvoerende macht bevoegd voor het opleggen van infrastructuurnormen. Dat zal ook met dit voorstel van decreet het geval zijn. De indieners vinden het belangrijk dat er normen worden opgelegd voor de brandveiligheid.

In uitzonderlijke gevallen moet het mogelijk zijn dat de zelfredzame partner gebruikmaakt van de zorg. Dat is een kwestie van solidariteit. Al de andere dagen is de zelfredzame persoon namelijk beschikbaar voor de zwaar zorgbehoevende partner. De zelfredzame partner kan ook vrij gebruikmaken van de animatie en kan een sociaal netwerk opbouwen. Als de zelfredzame persoon zorgbehoevend wordt, dan krijgt hij/zij voorrang in het woonzorgcentrum zodat hij/zij bij zijn/haar partner kan blijven. De bijdrage van de zelfredzame partner zal gelijk zijn aan de hotelkosten, de prijs voor 'kost en inwoning'. Hij/zij maakt namelijk geen gebruik van de zorg.

Bij het overlijden van de zorgbehoevende partner wordt van de zelfredzame persoon verwacht dat hij/zij een andere woonplaats zoekt. Hij/zij kan echter nog gedurende zes maanden in het woonzorgcentrum blijven, buiten de erkende

capaciteit. Indien hij/zij niet langer zelfredzaam is, dan kan hij/zij in het woonzorgcentrum blijven. Hij/zij krijgt dan voorrang op andere personen op de wachtlijst.

II. Algemene bespreking

Lies Jans weet dat dit een kleine problematiek lijkt in vergelijking met de grote hervormingen in de ouderenzorg die vaak ter sprake komen. Uit onderzoek blijkt echter dat dit een reëel probleem is waarvoor op korte termijn een oplossing moet worden gevonden.

Het blijft de bedoeling om de partners zo lang mogelijk thuis te ondersteunen. Soms is het echter nodig om de zorgbehoevende partner in een woonzorgcentrum op te nemen. Voor de niet-zorgbehoevende partner kan het een goede ondersteuning zijn om mee opgenomen te worden in het woonzorgcentrum en om een deel van de mantelzorgtaken af te staan aan professionele zorgverleners. Daarvoor is de huidige regelgeving echter onvoldoende. Dit voorstel van decreet biedt voor dit probleem een oplossing. Het is niet de bedoeling om de woonzorgcentra daartoe te verplichten. De zelfredzame persoon betaalt alleen de hotelkosten. Bij het overlijden van de zorgbehoevende partner hoeft hij/zij het woonzorgcentrum niet onmiddellijk te verlaten. Dit voorstel van decreet komt tegemoet aan een reële vraag.

Freya Saeys is tevreden met dit voorstel van decreet. Het scheiden van koppels op oudere leeftijd zorgt namelijk voor heel wat leed. De keuzevrijheid, zowel voor het koppel als voor het woonzorgcentrum, is essentieel.

Uit een bevraging is gebleken dat woonzorgcentra dit voorstel van decreet zien als sociaal wenselijk en dat ze bereid zijn om eraan mee te werken, mits de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen beperkt blijven. Ze merken op dat het meetellen van de zelfredzame personen voor het bepalen van het aantal animatoren, een kosteninducerende maatregel is. Ze zijn ook bezorgd over het brandweerattest. De spreekster hoopt dat de minister de bijkomende administratieve lasten zal beperken.

Elke Van den Brandt vindt het belangrijk dat koppels kunnen samenwonen binnen de ouderenzorg. Tijdens de hoorzittingen werd dit principe algemeen aanvaard. Op dit ogenblik kan men in veel welzijnsvoorzieningen niet kiezen met wie men samenwoont. Over het algemeen zagen de sprekers tijdens de hoorzittingen het probleem niet. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten heeft gezegd dat er momenteel 910 koppels in woonzorgcentra verblijven en dat er zich nog 149 koppels aangemeld hebben. Er zijn echter meer dan 3000 kamers voor koppels. Tijdens de hoorzittingen kreeg ze de indruk dat het nog niet mogelijk was om een voorstel van decreet in te dienen.

De initiatiefnemers erkennen de problemen die werden opgeworpen, maar ze hebben nog niet op alle vragen een reëel antwoord kunnen formuleren. Ze vraagt zich af of dit voorstel van decreet een goede oplossing biedt. Het gaat over een kleine groep van mensen, die nog niet duidelijk omschreven is in het voorstel van decreet. De Vlaamse Ouderenraad vond het vooral belangrijk om meer informatie aan te bieden over de reeds bestaande mogelijkheden. Het voorstel van decreet gaat niet in op de vragen over betaalbaarheid en financiering. Sommige elementen worden doorgeschoven naar de minister. Nochtans hoort ze tegelijk een pleidooi voor minder regelgeving.

Hoe willen de indieners voorkomen dat het voorstel van decreet een soort van wachtcapaciteit creëert? Zelfredzame ouderen kunnen namelijk beslissen om zich

aan te melden omdat ze ervan uitgaan dat ze zo voorrang zullen krijgen eens ze de zorg nodig hebben. Ze vindt ook dat er te weinig parlementaire initiatieven zijn voor het versterken van de thuiszorg. Verder merkt ze op dat mensen die naar een woonzorgcentrum gaan, vaak hun woning verkopen. Dan is zes maanden vrij kort om een aangepaste betaalbare woning te vinden. Zij pleit voor een zekere flexibiliteit op dat vlak. Men zou in het voorstel van decreet bijvoorbeeld kunnen spreken van een redelijke termijn. Pas als dat in de praktijk problemen oplevert, moet de termijn nader bepaald worden. Ze zal zich onthouden bij de stemming.

Ortwin Depoortere ziet de noodzaak in om dit probleem aan te pakken. Het is niet goed dat bejaarde koppels uit elkaar worden gerukt op het ogenblik dat een van beiden zwaar zorgbehoevend is en naar het woonzorgcentrum moet.

Hij heeft wel enkele kanttekeningen. De zelfredzame partner moet betalen voor de hotelkosten, maar die kunnen gemakkelijk 1000 tot 1500 euro per maand bedragen. Het risico bestaat dat vooral vermogende bejaarde koppels toegang vinden tot dit systeem. Het voorstel van decreet spreekt echter niet over tegemoetkomingen voor bejaarde koppels die niet de nodige financiële draagkracht hebben.

Hij sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Saeys dat de administratieve lasten voor de woonzorgcentra zo beperkt mogelijk moeten blijven. Net als mevrouw Van den Brandt vraagt hij zich af of dit voorstel van decreet wel een goede oplossing biedt voor dit probleem. In deze context is ook de thuiszorg heel belangrijk. Hij denkt dat sommige woonzorgcentra de nodige infrastructuurwerken zullen uitvoeren voor het verblijf van de zelfredzame partner, maar andere niet. Hij vreest echter dat de prijzen navenant zullen zijn. Hij stelt voor dat het Vlaams Parlement hierover een jaarlijkse voortgangsrapportage opvraagt bij de minister. Op basis daarvan kan er desgewenst een bijsturing gebeuren.

Bart Van Malderen erkent dat een ernstige vraag aan de basis ligt van dit voorstel van decreet.

Zijn fractie heeft echter wel een aantal randopmerkingen. Vooreerst moet men absoluut voorrang geven aan de vraag van de ouderen zelf, namelijk dat ze zo lang en zo goed mogelijk in de thuisomgeving kunnen blijven wonen, ook als een van de partners zorgbehoevend is. Dat moet men maximaal faciliteren. Omdat er op dit ogenblik geen zorggarantie is, ontstaat het risico dat ouderlingen deze mogelijkheid aangrijpen om een plek te reserveren in een woonzorgcentrum, nog voor ze echt zorgbehoevend zijn.

De spreker benadrukt het belang van de keuzevrijheid. Als de confrontatie voor de zelfredzame partner op een bepaald ogenblik te pijnlijk wordt, dan mag men op hem of haar geen druk uitoefenen om toch bij de zwaar hulpbehoevende partner in te wonen. Het moet duidelijk zijn welke risico's daaraan vasthangen. Het zorgprofiel bij opname wordt overigens steeds zwaarder. Pas als alle mogelijkheden van de thuishulp zijn uitgeput, wordt de stap naar het woonzorgcentrum gezet.

De sp.a-fractie ziet ook een aantal problemen in de tekst. De indieners van het voorstel van decreet stellen voor om aan de zelfredzame partner alleen de hotelkosten te vragen. Die liggen echter heel wat hoger dan de kosten thuis. De hotelkosten omvatten ook een aandeel in de algemene kosten voor de uitbating van een woonzorgcentrum. Dat dreigt te leiden tot een bijkomende financiële druk voor de openbare besturen. De tekst biedt ook geen bevredigend antwoord op de vraag van het werkveld om de administratieve lasten te beperken en om bijkomende kosten voor animatie te voorkomen. Na het overlijden van de

zorgbehoevende partner moet de zelfredzame persoon na zes maanden het woonzorgcentrum verlaten, tenzij hij/zij zelf zorgbehoevend geworden is. Hij denkt dat dit kan leiden tot veel verplaatsingen op korte termijn. De gemiddelde verblijfsduur van een persoon in een woonzorgcentrum is immers minder dan twee jaar. Hij vreest dat deze mogelijkheid in veel gevallen voorbehouden zal zijn voor mensen die niet alleen een eigen woning hebben, maar bovendien ook de financiële marge om de woning niet te moeten verkopen bij opname in een woonzorgcentrum.

Ten slotte ziet sp.a een aantal leemtes in deze tekst. Sommige zorgbehoevende koppels verblijven in verschillende woonzorgcentra. Op dat probleem wordt er geen antwoord geboden. Dankzij een goede registratie moet het mogelijk zijn om ook aan die logische vraag tegemoet te komen. Hij vindt ook geen incentive om het bezoek van de partner te faciliteren binnen het huidige kader. Het bezoek van de partner kan langer duren als het woonzorgcentrum bepaalde diensten aanbiedt aan de bezoekers en als de partner in het woonzorgcentrum kan overnachten als dat nodig is.

Hij besluit dat dit voorstel van decreet met veel goede bedoelingen een oplossing formuleert voor dit probleem. Dit voorstel van decreet is echter niet het antwoord op die vraag. Daarom zal zijn fractie dit niet goedkeuren.

Sonja Claes wijst op de functie van dit voorstel van decreet. Het geeft een antwoord op de vraag hoe woonzorgcentra niet-zorgbehoevende partners kunnen toelaten. Voor de rest verandert het niets aan het Woonzorgdecreet. Ook de thuiszorg blijft ongewijzigd.

Ze erkent dat er al heel wat koppels opgenomen zijn in woonzorgcentra, maar dan gaat het om twee zorgbehoevende partners. In dit voorstel van decreet gaat het om een zorgbehoevende en een niet-zorgbehoevende partner, waarbij de niet-zorgbehoevende partner in overtal wordt opgenomen, bovenop de erkenning. Dat betekent echter niet dat alle problemen van de ouderenzorg daarmee zijn opgelost. Dat was ook niet de ambitie.

Tijdens de hoorzitting was er onduidelijkheid over de algemene context, maar eensgezindheid over dit probleem. Het is de sector zelf die erop aangedrongen heeft om het idee verder uit te werken.

Over het algemeen lossen woonzorgcentra dit probleem wel op in de praktijk. De niet-zorgbehoevende partner wordt ingeschaald als licht zorgbehoevend en zo wordt een verblijf in het woonzorgcentrum mogelijk. Hij/zij betaalt echter niet alleen de hotelkosten, maar ook de zorgkosten. Hij/zij neemt ook het bed in van een zorgbehoevende, wat niet de bedoeling kan zijn. Daarom creëert dit voorstel van decreet een decretale mogelijkheid om de niet-zorgbehoevende op te nemen. Bij een opname in overtal dient de niet-zorgbehoevende alleen de hotelkosten te betalen. Dat zal meer zijn dan wat hij/zij thuis betaalt, maar thuis heeft hij/zij ook kosten om te wonen en te eten.

De meerderheid is het erover eens dat de administratieve lasten zo beperkt mogelijk moeten worden gehouden. Er moet wel een duidelijke regeling worden uitgewerkt voor de brandveiligheid. Het Woonzorgdecreet machtigt de Vlaamse Regering om de specifieke brandveiligheidsaspecten voor voorzieningen vast te leggen op basis van de federale basisnormen betreffende de brandveiligheid van gebouwen. Dat gebeurt in de erkenning. De opname in overtal laat de minister enige ruimte om daarvoor een oplossing te vinden.

De initiatiefnemers verwachten niet dat een dergelijke regeling op korte termijn mogelijk wordt in elk woonzorgcentrum. Er zijn voldoende woonzorgcentra met grote kamers die kunnen worden aangepast voor twee mensen.

Ze kan zich niet voorstellen dat niet-zorgbehoevende ouderlingen deze mogelijkheid gebruiken om de wachtlijst te omzeilen. Ze gelooft dat iemand er alleen voor kiest om bij een zorgbehoevende partner in een woonzorgcentrum te gaan wonen als hij/zij daarvoor de nodige draagkracht heeft. De indieners hebben geprobeerd om deze mogelijkheid op een eenvoudige manier in te schuiven in het Woonzorgdecreet. Ze hebben geprobeerd om voor alle situaties een oplossing te bieden, ook voor de regeling bij het overlijden van de zorgbehoevende partner.

Elke Van den Brandt heeft geen reactie gehoord op de opmerking van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten dat dit voorstel van decreet bijkomende leegstand kan creëren. Op dit ogenblik zijn veel tweepersoonskamers niet bezet. Het aanbod van tweepersoonskamers overtreft het aantal koppels in de woonzorgcentra.

Lies Jans benadrukt dat dit voorstel van decreet niets verandert aan de visie van haar fractie op de ouderenzorg. Het verder uitbouwen van de thuiszorg blijft een prioriteit voor de meerderheid. De discussie over de grote hervorming van de ouderenzorg moet nog gevoerd worden. Tijdens de hoorzittingen over de conceptnota hebben Zorgnet Vlaanderen, de Vlaamse Ouderenraad en het Vlaams Onafhankelijk Zorgnetwerk gezegd dat dit een positief voorstel is. Het zorgt voor een reële oplossing voor de problemen van een beperkte groep. Dit voorstel van decreet biedt een antwoord op alle knelpunten die in de hoorzitting zijn opgesomd.

De indieners streven naar eenvoudige regelgeving die geen bijkomende administratieve lasten veroorzaakt. Daarom worden er geen normen opgelegd voor de kamer in overcapaciteit. Aanmelding is voldoende. Een en ander moet wel nog geregeld worden in uitvoeringsbesluiten.

Ze hecht veel belang aan de keuzevrijheid. De beslissing tot opname in een woonzorgcentrum wordt vaak genomen door de partner die de mantelzorg niet meer aankan. De keuzevrijheid geldt ook voor de voorziening. Niet alle voorzieningen hebben de infrastructuur om een zelfredzame partner op te vangen.

Op de opmerking van de heer Van Malderen over de leemtes in het voorstel van decreet, antwoordt *Lies Jans* dat er in de regelgeving voor de ouderenzorg nog andere leemtes zijn. Het is echter een stap vooruit als dit beperkte probleem opgelost raakt door dit voorstel van decreet.

De VVSG merkte volgens *Sonja Claes* tijdens de hoorzitting op dat er op dit ogenblik te veel tweepersoonskamers zijn. Dan gaat het om tweepersoonskamers met twee erkende bedden. Dat zijn echter geen interessante kamers meer. Het is namelijk niet meer van deze tijd om een kamer te delen met iemand die geen familielid is. Dit voorstel van decreet biedt net de mogelijkheid om die tweepersoonskamers te benutten. Dat is ook een vraag van de voorzieningen.

Bart Van Malderen dicht mevrouw Claes geen slechte intenties toe. Hij heeft echter nog steeds een drietal problemen bij de tekst. Hij merkt wel op dat het woonzorgcentrum na het overlijden van de zorgbehoevende partner kan verklaren dat de zelfredzame partner licht zorgbehoevend geworden is. Het voorstel van decreet biedt daartoe een basis. Er is ook geen antwoord gekomen op zijn opmerking over de bijkomende financieringsdruk bij de inrichters. Ten

slotte zijn er geen garanties dat dit niet tot bijkomende administratieve lasten zal leiden. Er zijn alleen intenties. Hij besluit dat dit voorstel van decreet niet het antwoord is op de problematiek van partners in een woonzorgcentrum.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen eenparig met 15 stemmen aangenomen.

Artikel 2

Elke Van den Brandt overweegt een amendement op de bepaling dat de zelfredzame oudere nog zes maanden in het woonzorgcentrum mag blijven na het overlijden van de zorgbehoevende partner. In het voorstel van decreet leest ze dat de betrokkene minstens zes maanden in het woonzorgcentrum dient te blijven. Ze vermoedt dat dit een fout is.

Na het overlijden van de zorgbehoevende partner kan de zelfredzame persoon nog maximaal zes maanden in het woonzorgcentrum verblijven. *Lies Jans* veronderstelt dat er een fout staat in de toelichting. Het is geen goed idee om de termijn als redelijk te omschrijven en de invulling ervan aan de voorziening over te laten. De indieners denken dat zes maanden een redelijke termijn is om een nieuwe woning te zoeken of om opnieuw over de eigen woning te kunnen beschikken.

Bart Van Malderen merkt op dat het woord 'minstens' in de tekst van het voorstel van decreet staat, en niet in de toelichting.

Sonja Claes verduidelijkt dat de toegelaten verblijfsduur minstens zes maanden is. In overleg met de voorziening kan dat langer of korter zijn.

Elke Van den Brandt vindt het goed dat de zelfredzame partner langer dan zes maanden in het woonzorgcentrum kan verblijven na het overlijden van zijn/haar partner. Deze formulering is echter een belemmering voor mensen die na een maand al een oplossing hebben gevonden. Daarom denkt ze dat de formulering van de zin aangepast dient te worden.

Sonja Claes antwoordt dat de verblijfsduur zes maanden kan zijn, maar dat die bepaling geen verplichting inhoudt.

Lies Jans verduidelijkt dat de zelfredzame partner in principe langer dan zes maanden kan blijven, maar dat is evenmin een verplichting.

Bart Van Malderen stelt nuanceverschillen vast in de tussenkomsten. Hij veronderstelt dat er bijkomend overleg nodig is over de precieze interpretatie. Misschien is een tekstwijziging noodzakelijk.

Sonja Claes blijft bij de tekst van het voorstel van decreet. De niet-zorgbehoevende oudere kan op zijn/haar verzoek gedurende minimum zes maanden buiten de erkende capaciteit in het woonzorgcentrum blijven. De termijn kan langer of korter worden afhankelijk van het verzoek van de oudere. Deze regeling kan niet gebruikt worden als wachtcapaciteit van het woonzorgcentrum.

Artikel 2 wordt met 12 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Artikel 3 tot en met 5

De artikelen 3 tot en met 5 worden zonder opmerkingen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

IV. Stemming

Het voorstel van decreet wordt met 12 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Cindy FRANSSEN
Caroline CROO
Elke VAN DEN BRANDT,
verslaggevers